5. Contraria insuper omnia, aut eodem in genere, aut contrariis in generibus esse, aut ipsa genera esse necesse est. Primæ partis exemplum est, *albedo*, *nigredo*, Secundæ, *Justitia & injustitia*. Tertiæ, *bonum & malum*, non ex sententia Aristotelis, sed quorundam veterum.

Modi prioris quinque

Tempore, naturâ, prius ordine, dic & honore.
Et causa effectis dicitur esse prior.

Primo modo, *Plato est prior Aristotele*: secundo, *unum est prius duobus*: tertio, *exordium narratione* quarto, *aurum argento*: quinto, *ortus solis die*.

Modi simul tres.

Tempore dico, simul, quorum generatio nunc est.
Quæ convertuntur, dicimus esse simul.
Suntque simul species genus unum distribuentes.

Primo modo simul sunt *duo eodem tempore nati*: secundo, *Dominus & servus*: tertio, *homo & bratum*.

Modi habendi octo.

Affectum, quantum, vestitum dic velut aurum.
Membrum, contentum, possessio, sponsa maritum.

EX LIBRIS DE INTERPRET.

Hypotheses.

EA quæ in voce versantur, signa sunt affectuum, qui in Animo sunt; & ea quæ scribuntur, notæ sunt eorum, quæ in voce versantur.

2. Uti

2. Uti non eædem ſunt apud omnes homines litteræ ſic neque voces eædem ſunt: affectus autem, quorum hæc ſigna ſunt, primo apud omnes homines iidem ſunt: res quoque quarum hi ſimilitudines ſunt, easdem itidem eſſe conſtat.

3. Quemadmodum in anima conceptus interdum ſine veritate falſitateve eſt, interdum verò talis, ut alterum horum ei competat neceſſariò, ſic & in voce eſſe videtur.

Definitio Nominis & Verbi.

Nomen eſt vox ſignificativa ex inſtituto, ſine tempore, cujus nulla pars ſignificat ſeperata: ut, *homo.*

Verbum eſt quod inſuper tempus ſignificat: & cujus nulla pars ſeorſum ſignificat, atque ſemper eorum, quæ de altero dicuntur, eſt ſignum: ut, *amo.*

Definitio & diviſio Orationis.

Oratio eſt vox ſignificativa, cujus partium aliqua ſeparata ſignificat, ut dictio, ſed non ut affirmatio vel negatio: ut, *homo albus*, *homo eſt animal.*

Orationum alia imperfecta, alia perfecta.

Imperfecta eſt, quæ non gignit ſenſum perfectum in animo audientis, ut, *homo albus.*

Perfecta eſt quæ gignit perfectum ſenſum in animo audientis: ut, *homo eſt animal.*

Perfecta dividitur in enuntiativam & non enuntiativam.

Perfecta non enuntiativa eſt, in qua nec eſt verum, nec falſum: ut, *ſis fœlix.*

Enuntiatio est oratio, quæ vera est vel falsa: ut, *homo est rationalis.*

Divisiones Enuntiationis.

1. Dividitur in unam & plures

Enuntiatio una dicitur aut ea quæ unum significat, aut ea quæ conjunctione est una. Prioris partis exemplum est: *Homo est animal* Posterioris *si homo est, animal est.*

Enuntiationis plures sunt eæ, quæ plura & non unum significant, aut eæ, quæ carent conjunctione. Prioris partis exemplum est, *vidi canem.* Posterioris. *Dies est, lux est.*

2. Dividitur enuntiatio una in simplicem & compositam, sive in categoricam & hypotheticam.

Enuntiatio simplex est aliquid dicens de aliquo, aut aliquid ab aliquo removeus: ut, *homo est animal, homo non est brutum.*

Enuntiatio composita est, quæ constat pluribus enuntiationibus simplicibus tanquam præcipuis partibus: ut, *si dies est, lux est.*

Dividitur enuntiatio simplex in affirmationem & negationem.

Affirmatio est alicujus de aliquo enuntiatio: ut, *Aristoteles est Philosophus.*

Negatio est enuntiatio, quâ aliquid ab aliquo dimovetur: ut, *vitium non est amandum.*

Definito & divisio Oppositarum.

Oppositæ sunt affirmatio & negatio ejusdem de eodem non æquivocè: ut, *Omnis homo est doctus. nullus homo est doctus.*

Op-

Oppoſitæ ſunt triplices : contrariæ, ſubcontrariæ, contradictoriæ,

Contrariæ ſunt, quarum una de univerſali enuntiat competere, altera non competere: ut, *Omnis homo eſt doctus, nullus homo eſt doctus.*

Subcontrariæ ſunt, in quibus de univerſali non univerſaliter enuntiatur : ut, *aliquis homo eſt doctus, aliquis homo non eſt doctus.*

Contradictoriæ ſunt, quarum altera univerſaliter ſignificat de eodem, altera verò non: ut, *Omnis homo eſt doctus, aliquis homo non eſt doctus.*

Subalternæ ſunt duæ propoſitiones conſtantes eodem prædicato & ſubjecto ejusdem qualitatis, ſed diverſæ quantitatis : ut, *Omnis homo eſt animal, aliquis homo eſt animal.*

Leges ſubalternarum & Oppoſitarum.

Ex veritate ſubalternantis ſequitur veritas ſubalternatæ; non tamen ex falſitate ſubalternantis ſequitur falſitas ſubalternatæ. E contrà ex falſitate ſubalternatæ ſequitur falſitas ſubalternantis, non tamen ex veritate ſubalternatæ ſequitur veritas ſubalternantis.

Contrariæ non poſſunt eſſe ſimul veræ, poſſunt tamen eſſe ſimul falſæ.

Subcontrariæ poſſunt ſimul eſſe veræ, non ſimul falſæ.

Contradictoriæ nec ſimul veræ, nec ſimul falſæ eſſe poſſunt.

Regulæ Æquipolentiarum.

Præ contradic, poſt contra, præ poſtque ſubalter.

Regulæ de prædicatis divisis non conjungendis.

1. Quæcunque cum vel prædicari de aliis, vel aliis subjici apta sunt, per accidens de eodem aut alterum de altero prædicatur, ea unum non erunt. Unde inepta est argumentatio. *Homo est albus, Homo est musicus, ergo est albus musicus.*

2. Præterea nec enim ea dicuntur, quorum alterum alteri inest. Inepta ergo est hæc collectio: *Joannes est homo, Joannes est animal, ergo Joannes est homo animal.*

Regulæ de prædicatis conjunctis, non dividentis.

1. Cùm in eo quod adjunctum est, repugnans quippiam sic inest, ut ad id contradictio sequatur, ibi non verum, sed falsum dicetur.

Unde non sequitur: *Cadaver est homo mortuus, ergo Cadaver est homo.*

2. Quando alterum prædicatorum secundùm accidens ennuntiatur, tunc non rectè dicuntur de eodem subjecto, unde non sequitur, *Homerus est Poëta, ergo Homerus est.*

EX LIBRIS PRIORUM

Definitio & Divisio propositionis.

PRopositio est alicujus de aliquo affirmativa negativave oratio: ut, *homo est animal.*

Dividitur in universalem, particularem, & in definitam.

Universalis est, cùm aliquid aut omni, aut nulli inesse significat: ut, *Omnis Homo est animal.*

Particularis est, cùm alicui, aut non alicui, aut non